

Nro. 15.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Februarius 19-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é c s.

Felséges Urunk születésének emlékezetes napján, úgymint, e' folyó Februarius 12-ikénn a' Fels. Cs. Kir. Udvarná: fényes gála vólt, mellyben a' Korona Herczeg *Ferdinánd* fő Herczeg a' Sz. István Ap. Király, a' Sz Leopold és az A. rany Gyapjas Vitézi Rendeknek na y keresztes Tagjává tétetett; a' Csász. Hivatalbéli személyek a' nékiek rendeit forma ruhában leg elsőben jelentek meg ezen udvari tzeremóniánn.

Nem mindenkor valóságosodik meg a' köz népnek az a' tapasztalása, melly szerént, ha Gyertyaszentelő B. A. napján (Februarius 2-ik napján) az idő homályos és engedelmes, a' tél rövid nem tartós, és nem kemény. Szokásom

szérent, mindenkor vigyázni szoktam erre a' napra, sok esztendőben tapasztaltam ennek a' paraszt regulának igazságát, de nem mindenkor, leg alabb, ebben az esztendőben ellenkezőnek szemléltem az idő járását. E' folyó Februarius 2 ik napja, homályos és ködös vólt, a' nap sugárai nem láttattak, az idő 12 napokkal ennekelőtte meg enyhült, a' mezőben és hegyeken vólt hó szellyel olvadt, a' Duna vizét bé borított vastag jég megrepedt, megindúlt, a' nagy Dunának egyik nagy ágában vólt hidat szellyel tépte, magával elragadta, és annyira meg áradt a' viz, hogy azoknak a' külső városoknak lakosi, a' mellyeknek útzai vagy Februarius hólnap végén, vagy Martzius kezdetében, a' Duna vizétől beborittatnak, félvén az özöntől, pintzékben tartani szokott fajokat, boraikat, 's eszközeiket vagy padlásaikra, vagy más bátorságosabb helyekre horták, negy, öt, hat napig így vólt a' dolog, azonban a' múlt szombaton az északi szél feltámadván, az engedelmes idő hideg időre fordúlt, és noha a' múlt vasárnap viradóra egész éjjel esett is a' hó, még is olly kemény hideg követte azt, hogy Januárus közepére is bé illett vólna, 's attól tarthatunk, hogy a' tüzi fának rendkívül való drágasága alatt, nemcsak ebben a' folyó hólnapban, hanem a' következő egész Martziusban is, lakó szobainkat kéntelenek leszünk fűtetni.

A' hi akra és vizi epületekre ügyelő Hivatal rendbeszedésének alkalmatosságával meltoztatott Felseges Urunk Baró *Pakassy* Tanátsos Urat, az ő meg különböztetett talentomaira, érdemeire, és ha znos szolgálatjára való tekintetből

azon Hivatalnak Directoráva, vagy fő igazgatójává, a' vólt Gallicziai Kerületbéli igen érde-
mes Commissariust Ehrensteini Rauchmüller Urat
pedig, ugyan azon Hivatalnál Inspectornak, vagy
Felvigyázónak kinevezni. Baró *Pakassy* Urat,
a' szokott hitnek letétele után, a' múlt Januárus
26-ik napján, két Kormányzékbeli Tanácsosok,
úgy mint *Harrach*, és *Chotek* Gróf Urak, a' fent
nevezett Hivatalnak bémutatták.

A' múlt 1810-ik esztendőben egy nemes sze-
mélyekből álló asszonyi Társaság állott itten fel
a' jó és hasznos dolgoknak előmozdításokra. Kü-
lönös jó tettzéssel vette Eő Csász. Kir. Felsege
ennek a' szép Társaságnak planumáról való tu-
dósítást, mellyet annak örökös Titoknokja *Sonn-
leithner József*, az udvari Teatromnak nagy talen-
tomú Titoknokja készített, 's Fels. Urunk azt jó-
vá hagyni 's maga általma alá venni kegyelme-
sen méltóztatott. Azok a' 60 személyből álló
nagy születésű és főrangú dámák, a' kik még a'
planumnak kiadása előtt ezen társaságba bé állot-
tak, magok között, a' voksoknak többsége sze-
rént, 12 személyből álló Commissiót választot-
tak, úgy mint Báró *Arnsteinét*, született Izig as-
szonyt; Herczeg *Auerspegnét*, szül. Lobkowitz
Herczegnét; *Chotek* Grófnét, szül. Rottenhann
Grófnét; *Dietrichstein* Grófnét, a' Szabaudiai
Dámák institutumá Regensnéjét; *Eszterházy Her-
czegnét* szül. Lichtenstein Herczeg Asszonyt;
Lantskoronska Grófnét, szül. Rzewuska Gróf As-
szonyt; *Lichnowska* Herczegnét, szül. Thun Gróf
Asszonyt; *Lichtenstein* Herczegnét, szül. Mander-
scheid Grófnét; *Lobkowitz* Herczegnét, szül.
Schwarzenberg Herczegnét; *Rzewuska* Herczegnét

szül. Lubomirska Hgnét.; *Thun Grófnét* szül. Sinzendorf Grófnét, és *Trautmannsdorf Herczegnét* szül. Colloredo Grófnét. Ezek az itt nevezett dámak, a' Tarsaságtól reájok bizott hivatalt három esztendeig fogják viselni. — Mivel a' Tarsaság statutuma szerént, minden esztendőben egy Előülőt kell magoknak választani, e' folyó hólnap 3-ik napján ezen Tarsaság tagjai a' Trautmannsdorf Herczegné palotájában öszve gyülvén, közmegegyezéssel *Lobkowitz Karolina* Herczeg Asszonyt választották azon hivatalra, ez a' dáma adván azon Tarsaság felállítására alkalmatosságot, mellynek kiterjesztésére, a' deputatzióknak tagjai, a' magok kerületekben haladék nélkül hozzá kezdettek s. a. t.

Csász. Kir. Tanácsos, és a' Therezia nevet viselő nemes ifjak Akademiája könyvtárának fő gondviselője Nemes *Sártory* úr, három ide való Institutumoknak, úgymint az Arvák, Siketnémák, és Világtalanok institutumáinak, egyen egyen 1000 forintot ajándékozott, olly fel tétel mellett, hogy azon summának interesséből, minden esztendőben három jutalmak, úgymint 25, 15 és 10 forintok adattassanak azoknak a' nevédeknek, a' kik a' vallás és erkölsbéli tudományokban egész esztendőben megkülönböztetik magokat.

A' Frantzia Országhoz kaptolt illyriai tartományból ki költözötttehetős familiák közzül, számossan telepedtek le Grécz városban.

Magyar Ország.

Repdes bennem a' szivem, a' midőn azokról a' nagy lelkü hazafiakról valamit olvasni

szeréntsem van, a' kik nemes Hazánk bődogságáért, nemzetünk ditsőségéért, a' tudományoknak közönségessen, különösen pedig leg ékesebb nemzeti nyelvünknek és a' Magyar Litteraturának pallérozásáért, 's előmeneteléért, szembe tűnő áldozatokat tenni fő kötelességeknek tartják. Ezen nagy lelkű 's buzgó hazafiak közt nem utolsó helyet érdemlenek Tekintetes Ligvandi *Niczky László*, és *Niczky István* Urak, a' kik mindketten tsupán a' Haza bődogságának szeretétől buzdittatván, a' Pesti nemzeti Museum fundusának öregbitésére 8000 forintokat ajándékoztak, e' mellett, a' szegények számára 10,000-ból álló kasszát állítottak fel, olly feltétel mellett, hogy azon summát az ügyefogyott szegények minden interes fizetés nélkül használhassák. Olly szép és nagy lelkűségből származott dolog ez, melly méltó arra, hogy mind a' két Magyar Hazában közönségessé tetetődjön, és minden jó hazafitól, a' kinek értéke 's tehetsége engedi, követessen, hogy annál fogva avval a' szolgálal egyetemben, a' kinek őt tálentomokat adott az Úr, 's azokkal más őt tálentomot keresett, meg ditsirtetvén az Úr örömébe bé mehessenek. *Lásd Sz. Máté Evang. XXV-ik részének 14-ik, 's több következő verseit.*

Az Eő Csász. Királyi Felsége születésének emlékezetés napja Országunknak nevezetesebb városiban úgymint Posonyban és Budán is megünnepeitetett. — Posonyban a' Megyebéli Kaptalannak fő templomában elsőben is nagy mise tartatott, mellyre az ott lakó fő nemesség, fő, Generálisok, az ott örizeten lévő Cs. Kir. Katonaság, a' Kir fő Hivatalbeli tagok, a' Kir. Aka-

démia, a' Vármegyebéli és Városi Magistratus, a' formaruhás és nem formaruhás polgárok nagy számmal megjelentek, és a' Baillet gyalog Regementje egy osztalyának paradirozása alatt egy-néhány szálvék adattattak, 's azok a' sétáló piatzra ki vont mozsár ágyúk által visszonoztattak. — Az oda való Aug. Confession lévő Gyülekezet is különös áhétatosság tartással inneplette meg ezen emlékezetes napot.

A' mint fellyebb emliténk, Buda Sz. Kir. Város is különösen megkülönböztette ezen emlékezetes napot. A' fő templomban, dél előtt 10 órakor a' Fels. Kir. Helytartó Tanátsnak egy nagy érdemű tagja, Fő Tisztelendő *Alagovics Sándor* Rosoni Püspök, és az Esztergomi Érseki Káptalannak Kanonikusa, nagy misét mondott, mellyenn az ott lévő Papság, Cs. Kir. titkos Tanátsosok, Generálisok, a' fő Hivatalbéli személyek, a' Nemesség, és masok nagy számmal jelenváltak, és Fels. Urunk hosszú életéért, 's boldog uralkodásáért áhétatossan esedeztek. Az ott fekvő granatirosok parádéba álván a' sz. mise tartása közben egy-néhány szálvét adtak, és a' vár bástyaira kivont ágyúk keményen durogtak.

Nemes Tólna Vármegyében egy-néhány mért-földre terjedő és különbkülönb uraságokhoz tartozó ingoványos mezőség találtatik. Az azt bíró uraság közt *Eszterházy Miklós* Eő Herczegsége, Gróf *Eszterházy* Károly, és Gróf *Aponyi* Antal elsőséget, érdemlenek. Ezek a' nagy lelkű, és minden jót előmozdítani kívánó nagy Hazafiak azon törekednek, és a' szükséges intézeteket már meg is tették, hogy azon ingoványos vidékről a' viz letsapoltassék, és marha legelő mezők-

ké tétettségük. Azonban mivel sok olly birtokosai vannak azon ingoványos helyeknek, a' kiknek azon köz hasznú munkának előmenetelesítésére elegendő tehetségek nintsen, a' fent nevezett Máltóságok magokat arra határozták meg, hogy azoknak földjeikről is, tulajdon költségeken az álló és bűdös vizet le tsapoltassák.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi officialis újság levél a' Monitör azt jegyzi meg, hogy az eddig tett próbák szerént, az Európai kék festőfűből. (*Isatis Tinctoria* Linn.) épen olly jó indigot lehet főzni mint a' napkeleti, és napnyugoti Indiai indigoból. Arra való nézve olly parantsolatot adott ki *Napoleon* Császár, hogy azon környékbéli lakosok közt, melly ezen fünek termésére alkalmátosnak találtatik, annak magva osztassék ki, egyszersmind olly irás is fog kiadattni, melly szerént azon füvet termeszteti, és szaporítani kellyen. — Talán közelget az az idő (igy szól a' Monitör) mellyben a' Frantzia és Olasz országai indigó, nemtsak ezen két Országoknak, hanem az egész Európának szükségére elegendő leszen.

Ezen Frantzia Monitörnek 1-ső Februariusi darabjában az a' levelezés is bé iktatott, mellyet az Északi Amériikai szabad Statusoknak külső dolgaira ügyelő Titoknokja *Smith* Ur, a' Londoni Kir. udvarnál lévő Amériikai követtel *Pinkney* urral a' múlt 1810-ik esztendőben folytatott. Eből a' levelezésből (Correspondentiából) nyilván ki tettik, hogy ha az Angliai Kormányshék az északi Amériikai kereskedő hajókra nézve kiadott ártalmas, és a' nemzeti törvényeket sértegető

parantsolatját e' most folyó Februarius 2-ik napjáig vissza nem veszi, a' nevezett követ azonnal Londont oda hagyja. —

Olasz Ország.

A' Nápolyi Fels. Király *Joakim Napoleon*, a' múlt Januárus 9-ik napján a' Nápoly városi fattyú nevelő házat meglátogatván, ott való mulatasa alatt, egy fattyú tsetsemő gyermek bé vitetvén, annak *Joakim Napoleon* nevet parantsolt a' keresztségben adatni. — Azon Királyi rezidentziában, a' múlt 1810-ik esztendőben, 13,552 gyermek született, 13,539 ember holt még, es 1950 új házas személyek párositattak öszve. — A' fő városnak népessége fél milliom léleknél többre megyen. A' nepesebb városokban, a' tapasztalás szerént, közönségessen többre megyen a' meghóltaknak, mint a' világra születetteknek a' számok. Ott, tudnillik Nápolyban, a' múlt 1810-ik esztendőben ellenkezőképpen vólt a' dolog, és a' születetteknek a' számok, a' meghóltaknak számokat 13 emberrel felül múlta.

A' Nápolyi első könnyü lovas vadász seregnek Kapitánnya *Barault*, a' Jóniai szigeteknek fő Kormányozójától *Donzelot* Generáltól Nápolyba küldetvén olly kellemetes hirt vitt a' Királynak, hogy December 5-ik napjától fogva, minekutánna tudnillik a' Korszirai és Otrantói szigetek közt lévő apróbb szigeteket a' Frantzia hadi seregek elfoglalták vólna, egy Anglus hajó sem mészlette magát a' Jóniai tengerben mutatni, és hogy három penzel megterhelt posta hajók, és 14 eleggel és fegyveres néppel rakott szállító hajók, a' múlt December 24-ik napján az Otrantói rév-

ből ki evezvén, szerentséssen, és minden akadály nélkül eljutottak a' Korszirai szigetbe, ezt is hozzá adván a' nevezett lovas kapitány a' maga jelentésehez, hogy a' Korszirai szigetet leg jobb állapotban hagyta, hogy az ott őriszeten lévő katonaság és lakosok mindenféle eleséggel bővölködnek, és hogy igen egességesek. — Továbbá, hogy az újonnan épített erősségek már elveződtek, ezen kívül, olly erős tábor hely készített, mellyet mind fekvésére, mind az azt körülvevő sántzokra nézve győzhetetlennek lehet tartani. Végezetre, hogy mind az ott fekvő katonaság, mind a' fegyveres lakosok óhajtják, hogy azon sziget ellen próbát tegyenek az Anglus fegyveres hajók, hogy annál fogva alkalmatosságok lehessen vitézi bátorságoknak, és hazájokhoz vonzó buzgó szereteteknek, 's hivségeknek vóltaképen való kinyilatkoztatására.

Ankonából, Januárius 19-ik napján. Az Adriatikumi tengernek minden kikötőhelyeiből, minden nap sok hajók jönnek az ide való kikötőhelybe, hol több hol kevesebb, és a' mint beszéllek, sohol sem ütköznek öszve az Anglus rabló hajókkal. Miólta, a' múlt Octoberben az egyesült Frantzia 's Olasz kis hajósereg *Dübourdein* derék hajós Kapitány kormányozása alatt az ellenségnek főfészket a' Dalmátziai tengeri partok mellett lévő *Lissa* nevű szigetet megtámadta, és az ott talált zsákmányozó hajókat rész szerént öszve törte, rész szerént elfogdosta 's el vitte, azólta egy ellenséges hajó sem méreszli magát azon tengerben mutatni.

„Tegnap előtt, úgymint Januárius 17 ik napján (ezt tartják továbbá az Ankonai tudósítások.)

Traversi János Velentzei hajós Kapitány, nyólcz matrozokkal, avagy hajós legényekkel egyetemben, Campo Marino mellett az Anglusoknak kezekbe esvén, hajójokat letartóztatták, magokat pedig egy nyomorúlt fedetlen ladikba haza küldötték, a' kik 20 napok alatt alamizsnából élvén fél mezitelen Ankonába jöttek. A' lakosoknak szivek rajtok meg esvén őket fel ruházták, és elegendő eleséget adván nékiek tovább küldötték.

Ankona a' vólt egyházi, vagy inkább Római Pápai Statusnak egy nevezetes kereskedő városa, mellynek népessége 20,000 lélekre tétetik. Mint-hogy annak tágas kikötőhelyébe minden nemzet-béli és minden vallású kereskedőknek szabad bemenetel engedtetett; arravaló nézve minden nemzet és vallásbeli keresztény kereskedőknek szabad vólt azon városban letelepedni. Az a' győzelmeki kapu, mellyet *Trajánus* Római Császár a' második században ottan épitetett vala, nagy diszére szolgált azon városnak, de a' melly, az időnek mostoha vólta miatt öszve omolván, a' föld alá temettetett. Egy szép és régi Amphiteatrumnak, az az, játékszinnek maradványait is találtak ott nem régiben a' sántzások, melly 16 századok alatt a' föld alá vólt temettetve; olly föld alatt lévő szobák is találtattak ottan, mellyekben hajdan pogány apatzak, az úgy nevezett vesztalis szűzek laktak, és szolgáltak a' Vénus isten aszszonynak.

Az Urbinói Érsek és Szenátor *Gróf Spíridione*, a' mint az ott Januárius 20-ik napján költ tudósítások tartják, egy pásztori levelet tétetett a' maga megyejében közönségessé, mellyben arra serkengeti az alatta lévő papokat, hogy a'

gondviselésekre bizott juhokat szorgalmatossan legellyék, a' rossz útról a' jóra vezessék, napjaitkat henyéléssel tölteni ne engedjék, hanem kötelességek szerént a' földmivelésre és hasznos mesterségeknék tanulására, 's gyakorlására únszolyák és intsék. Pásztori levelében, a' többi közt, illy szókkal serkengeti a' megyéjebéli lakosokat: „A' mi első vagy törzsök atyánknak Adámnak, *úgymond*, a' paradítsom kertből lett kiűzöttetése után így szollott a' Teremtő: *A' te ortzádnak verejtékével keresd a' te kenyeredet; a' Kinai birodalomban olly nagy betségben tartatnak a' földmívelések, hogy a' Császár minden esztendőben egyszer, a' nép szeme láttára az eke szarvát megfogja, 's egy darab földet felszánt.* Hogy a' földmivelésnél szebb 's hasznosabb mesterség nintsen, a' minden napi tapasztalás bizonyittya, minden rang és karbéli emberek eredetikepen ebből élnek.

Majlandból Januárius 20-ik napján. Az Olasz Országi Vice-Királyné Eő Királyi Herczegsége egynéhány hólnapig tartott nyavalyájától, az úgy nevezett rheumatismustól, az az, a' vastag húsoknak hasogatásától már egészlen megszabadúlt, a' fájdalmat leg kiváltképen való módon a' karjaiban szenvedte. A' Majlandi törvényes dolgokra ügyelő Minister, Eő Császári Herczegségének a' Vice Királynak következő jelentést adott bé a' múlt Januárius hólnap kezdetében: A' múlt 1810-ik esztendőben 500 polgári és főbenjáró dolgokban hozatott a' Kasszationalist törvénytől szententzia, mellyek között 431 helybehagyatott, 69 kasszáltatott. Mivel Eő Császári Herczegsége meg sajditotta, hogy három

bizonyos törvényszékek minden eleikbe vitétt szententziákat kasszáltak, avagy helyteleneknek talalván megváltoztatták: arra való nézve olly utasítást adott a' nevezett miniszternek, hogy úgy intézze a' dolgot, hogy ezen folyó 1811-ik esztendőben olly szententziákat hozzanak a' törvényszékek, mellyeket kasszálni szükség ne legyen. — A' Majlandi Kormányzók olly parantsolatot tétetett közönségessé, mellynél fogva azok a' mester emberek, a' kiknek munkájok bűdös és egészségtelen szagot terjesztnek ki, a' város kerítésén kívül gyakorolják kézi mestersegeiket.

Északi Német Ország.

A' Fels. Szakszoniai Király *Fridericus Augustus*, a' ki a' múlt December 23-ik napjától fogva, betses életének 61-ik esztendejében fog, podagrába esvén, e' folyó Februárius 3-ik napján tartott fényes udvari bálban meg nem jelenhetett. Mivel most vette körül ezt a' közönségessen szeretett jámbor Fejedelmét a' podagra leg elsöben; minden hiv jobbágyi olly reményességben vannak, hogy az ő Felsége betses élete Nestori időkre fog ki terjedni.

Azt a' planumot, melly szerént a' Torgau régi kastély véghelyi erősséggé fog által változtatni, *Napoleon Fr.* Császár helybe hagyta. Mihelyt az idő engedi, azonnal egy katona Commissió fog Torgaubá küldettetni, és a' vár építése annak gondviselése alatt el kezdetni. — A' Drezdai erősségeknek le rontása a' jövő tavaszkor ismét folytatni fog.

A' Drézdába őszve gyült Szakszoniai Karoknak és Rendeknek foglalatosságok minden neve-

zetesebb tárgyra kiterjed, főképen a' Szakszóniai Universitásokra és Oskolákra; de mivel még eddig semmi meghatározás nem tétetett, lehetetlen azokat bizonyossan tudni, azomban nagy reménység táplálja a' Publicumot, hogy hasznos következésü végzéseket fognak a' hazafiúi buzgoságtól lelkesített Ország Rendjei tenni. — A' Szakszóniai Kir. Armádia a' Frantzia organisationak fel állításától fogva szembe tűnőképen szépül és jobbúl, forma ruhája is sokkal ékeesebb, 's alkalmasabb mint vólt ennek előtte, nevezetesen a' Kir. testörzö granatiros seregek szépségénn minden ember bámúl.

A' múlt Januárius hólnapban tartatott Lipsiai vásár a' múlt esztendőbéli országos vásárokhöz képest igen tsekély vólt, keves külföldi kereskedők jelenvén arra meg, hihetöképen azon kedvetlen környüllállásokra nézve, mellyek ott a' múlt őszi, vagy Sz. Mihály napi vásárban történtek. — Egy Lipsiai kereskedő, a' ki azon alkalmatossággal 10,000 tallér árú Indiai portékát titkolt el, el vádoltatván, kemennyen meg büntetett.

A' Hamburgi közönséges újság levelek szerint, *Gustav Adolph Svécziai Ex-Király*, a' ki most Angliában lakik, azon pensiót, mellyet a' Parlamentum nékie rendelt, el nem fogadta, hanem ott is a' maga tulajdon kintsének interesséből akar élni. — Most már minden Svécziai és északi Amériikai kereskedő hajókat, mellyek a' tengeren az Anglusok szemeik eleibe tűnnek, elfoglalnak, 's kikötő helyeikbe bé visznek.

Svédzia Ország.

Ezen folyó 1811-ik esztendőre készített udvari Kalendáriumban, a' Királyi Ház genealogiai táblájában következő személyek fordulnak elő, úgymint, XIII *Károly* Király, és *Hedviga Sarlotta Ersébet* Királyné, született Sleswig-Holsteini Herczeg Asszony; néhai III *Gustáv* Királynak özvegye, *Sofia Magdaléna* néhai V. Fridrik Dániai Király leánya; *Károly János* mostani Korona Herczeg Bernadotte Frantzia Házból való, született Januárius 25-ik napján, 1764-ik esztendőben, Korona Herczegnek választatott, Augustus 21-ik napján, 1810-ik esztendőben; Hitvese a' Korona Herczegné *Desirée Eugenia Bernardina*, szül. Novemb. 8-ik napján, 1781-ik esztendőben; *József Ferentz Oskár* örökös herczeg, szül. Julius 4-ik napján, 1799-ik esztendőben; *Sofia Albertina* Kir. herczeg Asszony, Quedlinburgi Apáczá Fejedelem Asszony, szül. Octob. 8-ik napján, 1753-ik esztendőben. — IV. *Gustáv Adolf* Svédziai Ex-Királyról, 's ennek első szülött fiáról *Gustáv* herczegről, tsak a' Serafinus vitézi Rend tagjai közt tétetik emlékezet.

Orosz Birodalom.

Egy tudós Orosz Gróf, a' ki I. *Sándor* Császár Eő Felségét a' múlt esztendőben Finnlandiában kísérte, azon tartományt rövideden ugyan de fontossan le írta, melly irásában a' többi közt illyenképen adta elő annak mivóltát: 50 esztendőtől fogva, *úgymond*, 50 milliomot költött a' Svédziai Oroszlán a' Sweaborgi erősségre, és annak kikötő helyére, de nem magáért, hanem az Orosz Birodaloméért. A' granit köből

kivágott bástyákonn 900 ágyúk, a' belső erősségekben 1200 tűz okadó mozsárok vóltak, és 5000 fegyveresek védel mezték ezt a' második Gibraltárt. Ennek a' nagy erősségnek meg vetele, az Oroszoknak 100 emberekbe, és egynéhány ágyú lövésbe került.

Egy Pétersburgban kiadatott tudós könyvszerént, 637,415 emberből áll most az Orosz Császári Armadia, úgymint, 15,200 testörző katonaságból, 422,882 főből álló linea truppokból, 84,300 garnizonba fekvő katonákból, 11,113 főből álló indzsínör corpusból; 13,920 invalidusokból, és 100,000 nem regularis emberekből. A' linea ármádiának 25 osztálya 447 batallionra, 384 eskadronra és 120 ágyúra osztatik fels. a. t.

Elegyes Dolgok.

A' vólt Pruszsiai Királyi Universitásnak Hálának nagy disze, és hasznos Tanítója, most pedig Orosz Császári udvari Fő Orvós *Loder* ur egy hólnapos újságot ad ki az Orosz Birodalomban a' practica orvoslás modjáról Német és Orosz nyelven, mellytől minden értelmes Orvosok sok jót reménylenek — *Astrakanban* az Orosz Birodalomnak egyik Asiai tartományában, a' múlt 1810-ik esztendőnek Julius hólnapjában a' thermometrum 30 gráditsra lépvén, ott olly nagy hévség vólt, mint a' millyen az Afrikai legmelegebb tartományokban szokott lenni, és ha a' frisselő szelek azt meg nem enyhítették vólna, lehetetlen lett vólna a' hideghez szokott Astrakani lakosoknak azt eltúrni. — Egy Berlini mészáros négy olly hizlalt ökröt vett Desszauban, mellyek közül a' leg köverebnek húsa 1496 fon-

tot, a' faggya 297 fontot nyomott, a' másodiknak a' húsa 1196 fontot, a' faggya 298 fontot; a' harmadiknak és a' negyediknek a' húsa, külön-külön 2376 fontot, a' faggya pedig 528 fontot nyomott. Az északi Amerikai szabad Státusok a' Spanyol és Portugallia országokban uralkodó háborúnak annyiban nagy hasznát vették, hogy Spanyolországból, a' múlt nyáron, 15,000 darab leg finomabb gyapjújú kosokat és juhokat, az úgy nevezett Merinosokat vittek Amerikába. — Kótyavetye által adattatván azok el, egy darab barany 300 — 500 dollárdon (duplász talléron) költ el. — A' múlt Januárus 6 ik napjától fogva, azon hólnapnak 13 ik napjáig, más fél milliomm livert érő Anglus fabrikátumok egettek meg Dántzig városában.

Egy Bázeli Tudos, a' ki régtől fogva sok levegő változásokbéli tapasztalásokat gyűjtöget, azt jegyzette meg, hogy 10 esztendőől fogva nem állott a' barometrum olly magosan, mint a' múlt Januárus 20 ik napján — A' tudos világ előtt elegendőképen esméretes nagy Tudos, *Bronner Ferencz Xavér*, a' múlt esztendőben, mint Orosz Császári Tanátsos és Professor Casanba utazott. — Ez a' tudos férfiú néhány esztendőkkel ennekelötte a' szerzetes rendből kilépven, Donauwörthből Helvéczziába ment által, és az Aarai Kantonbéli iskolában, a' mathesisben és természeti tudományban hasznos Professor vólt, és ugyan ott sok szép irásai által magát nagyon esméretessé tette. Az Orosz Birodalomba való utazásának alkalmatosságával, *Weimárban* a' tudosok attyát Wielandot meg is látogatta, kitől, mint nagy Tudos és világos elmejú ember nagy baratsággal, és meg különböztetéssel fogadtatott.

D. D. S.